

דבר תורה לפרשת תרומה

לפני שאומר דבר מה משל עצמי, אקרא לכם מעט מתחילת פרשת השבוע שלנו:
א וַיִּדְבֹר יְהוָה אֶל-מֹשֶׁה לֵאמֹר. ב דַּבֵּר אֶל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּקְחוּ-לִי תְרוּמָה מֵאֵת כָּל-אִישׁ אֲשֶׁר
יִדְבְּנוּ לְבוֹ תִקְחוּ אֶת-תְרוּמָתִי. ג וְזֹאת תְרוּמָה אֲשֶׁר תִקְחוּ מֵאֵתָם זָהָב נְכֶסֶף וְנַחֲשֶׁת. ד
וּתְכֵלֶת וְאַרְגָּמָן וְתוֹלַעַת שָׁנִי וְשֵׁשׁ וְעִזִּים. ה וְעֵרַת אֵילִם מֵאֲדָמִים וְעֵרַת תַּחֲשִׁים וְעִזֵּי שִׁטִּים. ו
שָׁקָן לְמָאֵר בְּשָׂמִים לְשֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה וְלִקְטֹרֶת הַסַּמִּים. ז אַבְנֵי-שֹׁהַם וְאַבְנֵי מַלְאִים לְאֹפֶד וְלַחֹשֶׁן.
ח וְעָשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ וְשִׁכְנָתִי בְתוֹכָם. ט כָּכֵל אֲשֶׁר אֲנִי מְרַאֶה אוֹתְךָ אֵת תְּכֵנִית הַמִּשְׁכָּן וְאֵת תְּכֵנִית
כָּל-כְּלָיו וְכֵן תַעֲשׂוּ.

י וְעָשׂוּ אֲרוֹן עֲצֵי שִׁטִּים אֲמֹתִים נְחָצֵי אָרְפוֹ נְאֻמָּה נְחָצֵי רַחְבוֹ נְאֻמָּה נְחָצֵי קִמְתוֹ. יא וְצִפִּיתָ
אֹתוֹ זָהָב טְהוֹר מְבִיַת וּמְחוּרָץ תִּצְפְּנוּ וְעָשִׂיתָ עָלָיו זָר זָהָב סָבִיב. יב וַיִּצְקֶתָ לוֹ אַרְבַּע טַבַּעַת זָהָב
וְנִתְּתָה עַל אַרְבַּע פְּעֻמָּתָיו וְשִׁתִּי טַבַּעַת עַל-צִלְעוֹ הָאֶחָת וְשִׁתִּי טַבַּעַת עַל-צִלְעוֹ הַשֵּׁנִית. יג
וְעָשִׂיתָ בְּהֵי עֲצֵי שִׁטִּים וְצִפִּיתָ אֹתָם זָהָב. יד וְהִבַּאתָ אֶת-הַבְּדִים בְּטַבַּעַת עַל צִלְעוֹת הָאָרֶץ לְשֵׂאת
אֶת-הָאָרֶץ בָּהֶם. טו בְּטַבַּעַת הָאָרֶץ יִהְיוּ הַבְּדִים לֹא יִסְרוּ מִמֶּנּוּ. טז וְנִתְּתָ אֶל-הָאָרֶץ אֵת הָעֵדֻת
אֲשֶׁר אֲתָן אֲלֶיךָ. יז וְעָשִׂיתָ כַּפֹּרֶת זָהָב טְהוֹר אֲמֹתִים נְחָצֵי אָרְפוֹ נְאֻמָּה נְחָצֵי רַחְבָּהּ. יח
וְעָשִׂיתָ שְׁנַיִם פְּרָכִים זָהָב מִקְשָׁה תַעֲשֶׂה אֹתָם מִשְׁנֵי קְצוֹת הַפִּכָּרֶת. יט וְעָשִׂה פְּרוּב אַחַד מִקְצֵה
מִזֶּה וְכָרוֹב-אֶחָד מִקְצֵה מִזֶּה מִן-הַפִּכָּרֶת תַעֲשׂוּ אֶת-הַפְּרָכִים עַל-שְׁנֵי קְצוֹתָיו. כ וְהָיוּ הַפְּרָכִים
פְּרָשִׁי כְּנָפִים לְמַעַלָּה סָכְכִים בְּכַנְפֵיהֶם עַל-הַפִּכָּרֶת וּפְנֵיהֶם אִישׁ אֶל-אָחִיו אֶל-הַפִּכָּרֶת יִהְיוּ פְּנֵי
הַפְּרָכִים. כא וְנִתְּתָ אֶת-הַפִּכָּרֶת עַל-הָאָרֶץ מִלְּמַעַלָּה וְאֶל-הָאָרֶץ תִּתֵּן אֶת-הָעֵדֻת אֲשֶׁר אֲתָן אֲלֶיךָ.
כב וְנוֹעַדְתִּי לְךָ שֵׁם וְדַבַּרְתִּי אִתְּךָ מֵעַל הַפִּכָּרֶת מִבֵּינֵי שְׁנֵי הַפְּרָכִים אֲשֶׁר עַל-אֲרוֹן הָעֵדֻת אֵת כָּל-
אֲשֶׁר אֲצַוְּךָ אוֹתְךָ אֶל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.

יש הרבה מתחים בתוך עשרים ואחת הפסוקים הפותחים את פרשת השבוע. הרבה שאלות
שמתעוררות כשקוראים את הטקסט בעין בוחנת.
ראשית נשאלת השאלה, שהעסיקה את חז"ל אם הכרובים מביטים זה בזה או אל עבר המתבונן
בהם. אפשר גם לשאול אם הם נמצא במשכן או בתוך תוכם של בני ישראל, או כיצד זה ייתכן
שאם בני ישראל תורמים 'איש כאשר ידבנו לבו', אפשר לדעת בדיוק כמה הם יתרמו, ואף מה
בדיוק אפשר יהיה להכין מן התרומה.

ואולם יש שאלה אחת שמטרידה אותי אף יותר מכל השאלות שציינתי זה עתה. השאלה מופיעה
בתלמוד הירושלמי במסכת שקלים בנוסח הבא:
אמר רב אבא בר אחא אין את יכול לעמוד על אופיה של אומה זו. נתבעין לעגל ונותנין. נתבעין
למשכן ונותנין.

לדעתי ניתן לנסח את שאלתו של רב אבא בר אחא גם בצורה אחרת: מהי התרומה הראויה. למה
ראוי לתרום, וכיצד ראוי לתרום.

כשהתחלתי לחשוב על פרשת השבוע ועל דבר התורה שאני אמור לשאת התחלתי לחשוב על
השאלה הזאת, וראיתי שהיא מעלה בי עוד צרור של שאלות אחרות. לצערי אין לי תשובות, אלא
רק שאלות נוספות, אבל אותן אשמח לחלוק אתכם. אם תרצו השאלות הבאות הן תרומתי.
נניח שאני נתקל בקבצן ברחוב, האם אני אמור לתת לו כסף? כמה כסף אני אמור לתת לו? האם
יותר לפני שבת? האם אני אמור להעדיף מבוגרים? נשים? ילדים? נכים? ערבים? באר שבעים?
דימונאים?

ואולי בכלל עדיף לתרום את הכסף הפנוי שלי לארגוני צדקה? לאגודה למלחמה בסרטן?
לאגודה למען החייל? לבאר שובע? לקהילת אשל אברהם? לתנועה ליהדות מסורתית?
ואולי בכלל גם התרומות שלי לקבוצנים וגם לארגוני צדקה רק מאפשרים למדינה להתחמק
מתפקידה. האם לא מספיק שאני משלם מס הכנסה? ביטוח לאומי? משרת במילואים? האם עלי
להפגין למען חלוקת הכנסות אחרת? או אולי דווקא בעד משמעת תקציבית של הממשלה,
שתאפשר פחות חובות בעתיד, ויותר כסף לעניים?
והקבוצנים בעצמם? האם הם אשמים במצבם? האם צריך לתת למישהו כסף רק על מנת שיוכל
לקנות את מנת האלכוהול הבאה, או מנת הסם הבאה? האם עדיף לתת לו אוכל? האם עדיף
להזמין אותו לארוחה במסעדה? וכך גם להפוך את האינטראקציה בינינו ליותר אישית?

וחוץ מכל זה יש לי עסק פרטי. אולי בכלל עדיף רק להשקיע כסף בעסק שלי, לשלם לאנשים עבור עבודתם? לעודד אותם רק במקומות שבהם הם טובים? הרי הרמב"ם אומר שהמדרגה הגבוהה ביותר בצדקה היא לתת לאדם אחר פרנסה?
ואחרון אחרון חביב. הרי גם כתוב בתורה כי: "לא על הלחם לבדו יחיה האדם." אז אולי צריך לדאוג גם לתרבות? הרי לספריה של באר שבע יש פחות ספרים באנגלית ממה שיש לי בבית. אולי אני צריך לתרום ספרים לספריה? או כסף לקונסרבטוריון? או לתת שיעורים בחינם במתנ"ס?
אולי בעצם אני צריך לעשות את מה שעושים בני ישראל, ולתת לכל מי שמבקש ממני דבר מה? ומה עם הכרובים? האם הם מביטים זה בזה, או דווקא אל עבר המתבונן בהם?